

U S N E S E N Í

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z JUDr. Daniely Menclové, předsedkyně a soudců JUDr. Ladislava Derky a JUDr. Alexandry Jiříčkové, v právní věci žalobce: **David M.**, nar. xxx xxx, proti žalovaným: **č.1 Dalibor N.**, nar. xxx, bytem xxx a **č.2 Viktorie N.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **o zaplacení Kč 196.886,- s přísl. a odměnou Kč 656,-**, o odvolání žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Plzni č.j. 47 Cm 119/2011-70 ze dne 3. listopadu 2011,

t a k t o :

Rozsudek soudu prvního stupně se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem soudu I. stupně byl ponechán v platnosti směnečný platební rozkaz vydaný v nadepsané právní věci dne 01.06.2011 pod č.j. 47 Cm 119/2011-9 a žalovaným uložena povinnost zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení o námitkách na účet jeho právního zástupce společně a nerozdílně Kč 720,-.

Jak vyplývá z odůvodnění rozsudku, směnečným platebním rozkazem ze dne 01.06.2011, vyhověl soud I. stupně návrhu žalobce doloženému směnkou v prvopise. Žalovaní podali proti směnečnému platebnímu rozkazu námitky, kterými uvedli, že směnka byla vystavena jako směnka zajišťovací ke smlouvě o půjčce ze dne 16.03.2010. Namítli, že půjčku nikdy neobdrželi a označili tuto za fiktivní. Dále, dle rekapitulace obsahu námitek provedené soudem I. stupně, namítli, že předmětná směnka byla vystavena pro směnečnou pohledávku ve výši Kč 366.767,- a zajišťovala smlouvu o půjčce ze dne 16.03.2010, když půjčená částka Kč 250.000,- měla být úhradou části ceny podle smlouvy o dílo č. 07/433 ze dne 10.02.2008 včetně jejího dodatku č.1. Dle této smlouvy žalovaní uhradili zhotoviteli Kč 2.310.000,-, když správně „po odpočtu méně prací ve výši Kč 349.965,- bez DPH“ měli uhradit pouze Kč 2.268.559,-. Z uvedeného pak žalovaní dovodili, že uhradili cenu díla a takto „i fiktivní půjčku, kterou jim žalovaný poskytl a která byla zajištěna vlastní směnkou žalovaných“. Žalobce ve vyjádření k námitkám podrobně vyznamenal důvod vystavení směnky v relaci na smlouvu o dílo uzavřenou mezi žalovanými a zhotovitelem - Ekonomické stavby s.r.o. a označil směnku za platební. Soud I. stupně námitky projednal a následně vyhodnotil z hlediska zjištění učiněných provedeným dokazováním listinami (směnkou, smlouvou o půjčce, potvrzením společnosti Ekonomické stavby s.r.o., smlouvou o dílo a dopisem žalovaných adresovaným Ekonomickým stavbám, s.r.o.). Za zcela jednoznačně označil to, že žalovaní a žalobce uzavřeli dne 16.03.2010 smlouvu o půjčce a že žalobce žalovaným poskytl finanční půjčku ve výši Kč 250.000,-. Půjčka byla účelově vázána na úhradu zálohy ceny díla, kterou žalovaní jako objednatelé byli povinni zaplatit společnosti Ekonomické stavby s.r.o. jako zhotoviteli díla dle uzavřené smlouvy o dílo č. 07/443 ze dne 10.12.2008. Žalobce pak částku Kč 250.000,- uhradil v souladu s výslovným ujednáním smlouvy o půjčce přímo zhotoviteli tj. Ekonomickým stavbám s.r.o., což vyplynulo i z potvrzení vystaveném uvedenou společností dne 25.05.2011 o úhradě zálohy ceny díla ve výši Kč 250.000,-.

Smluvní strany se smlouvou o půjčce dohodly i na výši úrokové sazby a splatnosti. K zajištění pohledávky věřitele byla sjednána smluvní pokuta ve výši Kč 100.000,-. Zároveň se strany dohodly na vystavení směnky vlastní na částku Kč 366.767,- k zajištění jistiny půjčky, sjednaného úroku a smluvní pokuty. Směnka plnila funkci zajišťovací s tím, že v okamžiku, kdy směnečný dlužník řádně a včas neuhradí jistinu pohledávky a úroky, stává se směnkou platební. Předložená směnka je platnou směnkou vlastní, obsahuje veškeré náležitosti. Kauzální námitky žalovaných nepovažoval soud I. stupně za důvodné, neboť došlo k platnému uzavření smlouvy o půjčce, včetně ustanovení o výši úrokové sazby a smluvní pokuty a žalovaní svůj závazek z této smlouvy v plném rozsahu nesplnili. Zajišťovací funkce směnky se tudíž změnila dle uzavřené smlouvy ve funkci platební. Žalovaní neprokázali své tvrzení, že jim půjčka nebyla poskytnuta. Soud I. stupně proto neshledal námitky důvodnými a ponechal směnečný platební rozkaz v platnosti. O nákladech námitkového řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o.s.ř. a přiznal jejich náhradu úspěšnému žalobci.

Rozsudek napadli žalovaní odvoláním. Jsou přesvědčeni o tom, že prokázali zneužití předmětné směnky. Podrobně popisují okolnosti vzniku vztahu založeného smlouvou o smlouvě budoucí a následně smlouvou o dílo, uzavřenými jimi jako objednatelem a zhotovitelem - společností Ekonomické stavby s.r.o. ke zhotovení rodinného domu. Zdůrazňují, že ve smlouvě o dílo bylo dohodnuto, že jednotlivé etapy výstavby rodinného domu budou hrazeny až po dokončení každé z nich u hypotečního úvěru. Ekonomické stavby s.r.o. během výstavby sdělily žalovaným, že nemají finanční prostředky pro dokončení a navrhly žalovaným, aby přijaly překlenovací úvěr ve výši Kč 450.000,-, který by jim poskytly nebo aby odstoupili od smlouvy o dílo a Ekonomickým stavbám s.r.o. uhradili cca Kč 220.000,-. Žalovaní přistoupili na první možnost. Protože jim následně byla předložena smlouva o půjčce a směnka požádali Ekonomické stavby s.r.o. o vysvětlení a po rozhovoru s manažerkou financí uvedené společnosti zmíněné dokumenty podepsali. O dva měsíce později se situace opakovala, smlouva o půjčce byla uzavřena na Kč 250.000,- a žalovanými podepsána rovněž směnka. V souvislosti s tímto žalovaní poukazují na to, že žalobce jako věřitel ze smlouvy o půjčce a remitent předmětné směnky, je jednatelem Ekonomických staveb s.r.o. Dne 26.05.2010 došlo k předání díla, přičemž žalovaní požádali manažerku financí Ekonomických staveb s.r.o. o zaslání konečného vyúčtování a navrácení smének. Stavba byla financována z hypotečního úvěru, přičemž veškeré finanční transakce probíhaly tak, že Ekonomické stavby s.r.o. zaslaly žalovaným fakturu, „která spolu s protokolem o stavu stavby byla zaslána do Hypoteční banky, a.s., která tak následně uvolnila prostředky na účet“ Ekonomických staveb s.r.o. Ty žalovaným „jednou, či dvakrát“ zaslaly „manažerkou financí oparafovaný dopis situovaný tak, že my žádáme o převedení té či oné částky na ten, či onen účet“. Z uvedeného žalovaní dovozují, že Ekonomické stavby s.r.o. s finančními prostředky jim náležejícími nakládaly dle svého uvážení. Tím se dodatečně rozdělily mezi platby na účet firmy a na účet žalobce, jednatele firmy. Z vyúčtování, které jim Ekonomické stavby s.r.o. po nesčetných urgencích zaslaly je tato okolnost zřejmá; finanční prostředky byly rozděleny na účet Ekonomických staveb s.r.o. a dále na „půjčky SOD a SOS ve výši Kč 170.000,-, Kč 450.000,- a Kč 250.000,-.“ Je tímto potvrzeno, že se jednalo o půjčky vázané ke smlouvě o smlouvě budoucí a ke smlouvě o dílo a tedy i ke smlouvě (smlouvám) o půjčkách (podmíněných směnkami) uzavřené mezi žalobcem a jimi. Dle názoru žalovaných bylo na cenu díla zapláceno víc než byli povinni tak učinit. Namísto toho však vyúčtování udává dluh Kč 98.886,- a cca Kč 10.575,- na úrocích z prodlení. Žalovaní vytýkají soudu I. stupně pochybení, pokud ten nepřihlédl k provázanosti mezi smlouvou o dílo a smlouvami o půjčce jím namítané v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu. Poukazují na to, že finanční prostředky dle smluv o půjčce nikdy nebyly převedeny na jejich účet ani jim fyzicky

předány a vyjadřují pochybnosti o tom, že tyto „vůbec kdy byly převedeny ze soukromého účtu (či nějakou bankou poskytnutého úvěru) žalobce“ na účet Ekonomických staveb s.r.o. Důkaz o prokázání převodu nebyl, přes jejich návrhy, podán, a to ani výpisy z účtu či příjmovým pokladním dokladem. Takovým důkazem není čestné prohlášení vydané pracovníci Ekonomických staveb s.r.o. pro žalobce - generálního ředitele Ekonomických staveb s.r.o. Závěrem žalovaní poukazují na to, že z jim dostupných informací je zřejmé, že obdobnou praxí dotýkající se nikoli nezanedbatelných částek, volí žalobce jako jednatel Ekonomických staveb s.r.o. vůči dalším klientům firmy. Navrhují zrušení rozsudku a rovněž tak zrušení směnečného platebního rozkazu a domáhají se rozhodnutí o nákladech řízení tak, aby tyto nesl žalobce.

K odvolání se písemně vyjádřil žalobce. Uvedl, že uzavřel dne 16.03.2010 s žalovanými smlouvu o půjčce částky Kč 250.000,-, přičemž půjčka byla zajištěna žalovanou směnkou. Půjčka byla účelově vázána na úhradu 6. zálohy na cenu díla, kterou byli žalovaní jako objednatelé povinni platit zhotoviteli díla - společnosti Ekonomické stavby s.r.o. - podle smlouvy o dílo uzavřené dne 10.12.2008. Žalobce pak částku Kč 250.000,- uhradil v souladu s ujednáním smlouvy o půjčce přímo zhotoviteli díla a společnost Ekonomické stavby s.r.o. (dále jen zhotovitel) příjem částky potvrdila. Žalovaní přípisem ze dne 24.08.2010 požádali zhotovitele, aby platba Kč 170.758,-, placená z jejich hypotečního úvěru na účet zhotovitele byla poukázána žalobci na úhradu jeho pohledávky z titulu poskytnuté půjčky s tím, že tato částka bude použita nejprve na úroky a pak na jistinu. Zhotovitel tuto platbu poukázal žalobci a ten si Kč 153.114,20 zúčtoval na jistinu a Kč 17.643,80 na úroky. Z titulu směnky se proto žalobce domáhá úhrady do výše jistiny - Kč 96.886,- a smluvní pokuty Kč 100.000,- dle smlouvy o půjčce. V souvislosti s tím pak žalobce poukazuje na to, že žalovaní v průběhu námitkového řízení v podstatě ani netvrdili, že uvedenou částku žalobci zaplatili, pouze namítali, že zaplatili cenu díla zhotoviteli podle uzavřené smlouvy o dílo. Žalobce zdůrazňuje, že žalovaní námitku nedluhu nevznesli a pokud vyslovují v odvolání pochybnosti, zda vůbec byly finanční prostředky poskytnuty žalobcem zhotoviteli, pak takovou námitku včas nevznesli. Žalobce se ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, který po projednání námitek ponechal vydaný směnečný platební rozkaz v platnosti. Navrhuje proto potvrzení napadeného rozsudku a domáhá se náhrady nákladů odvolacího řízení.

Při jednání před odvolacím soudem odvolatelé vycházeli z obsahu odvolání. V první řadě s odkazem na obsah námitek jimi podaných proti směnečnému platebnímu rozkazu, odmítli názor žalobce, že včas nevznesli námitku nedluhu. Vyjádřili v souvislosti s tím názor, že označením půjčky v námitkách jako fiktivní dostatečným způsobem namítli nedluh. Dále zrekapitulovali průběh vztahů mezi nimi a Ekonomickými stavbami s.r.o. zastupovanými jednatelem - žalobcem. Zejména akcentovali vazbu personální propojení remitenta směnky a Ekonomických staveb s.r.o., zhotovitele dle smlouvy o dílo. Uvedli, že smlouvu o dílo uzavřeli s tím, že veškeré jednotlivé etapy stavby budou hrazeny z hypotečního úvěru, což jim ostatně bylo bankou rovněž doloženo. Pokud přistoupili na uzavření smlouvy o půjčce a podpis směnky učinili tak k žádosti Ekonomických staveb s.r.o., které tuto odůvodnily nedostatkem finančních prostředků. Toto tvrzení však neodpovídalo skutečnosti, což je ostatně doloženo nejen zprávou banky poskytující hypotéku, ale rovněž i konečným vyúčtováním ceny stavby. Setrvali proto na svém odvolacím návrhu.

Právní zástupkyně žalobce ve svém přednesu plně odkázala na obsah písemného vyjádření k odvolání.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a o.s.ř.), a po provedeném jednání, s přihlédnutím k přednesům přítomných účastníků (jejich právních zástupců) a neshledal důvody ani pro potvrzení tohoto rozsudku ani pro jeho změnu.

Předmětem přezkumné činnosti odvolacího soudu je věcná správnost rozsudku, který byl vydán v námitkovém řízení. Úkolem odvolacího soudu je za takové situace posoudit, zda soud I. stupně projednal včas uplatněné odůvodněné námitky v celém rozsahu námitkového tvrzení s přihlédnutím ke zjištění učiněných z účastníky navrhovaných a provedených důkazů. Směnečné řízení je plně ovládáno zásadou koncentrace, což ve svém důsledku znamená, že předmětem námitkového řízení mohou být pouze odůvodněné námitky uplatněné žalovaným v zákonné třídní lhůtě. K pozdějšímu tvrzení, příp. i doplnění námitkových tvrzení, nelze přihlédnout. Předmět námitkového řízení je plně věcí žalovaného (žalovaných), ten jej vymezuje ve včasných námitkách.

Jak vyplývá z obsahu spisu, žalobou uplatnil žalobce návrh na vydání směnečného platebního rozkazu k jím předložené směnce vlastní v prvopise, kterým by byla žalovaným jako výstavcům směnky uložena povinnost zaplatit mu společně a nerozdílně Kč 196.886,- 6% úrokem od 17.08.2010 do zaplacení a s odměnou Kč 656,-. Soud I. stupně jejich návrhu vyhověl. Proti směnečným platebním rozkazům podali žalovaní včas námitky.

Ve včas podaných námitkách žalovaní namítli, že

- žalovaná směnka byla vystavena jako zajišťovací ke smlouvě o půjčce, kterou však žalovaní nikdy neobdrželi,
- finanční prostředky měly být věřitelem převedeny ve prospěch zhotovitele, tj. společnosti Ekonomické stavby s.r.o.,
- jim není známo, zda finanční prostředky žalobce na účet zhotovitele převedl,
- z přehledu plateb hrazených z hypotečního úvěru je zřejmé, že Ekonomické stavby s.r.o. obdržely takto Kč 2,310.000,-, přičemž správně měli žalovaní uhradit Kč 2,268.559,-,
- z hypotečního úvěru byla takto uhrazena i částka do výše fiktivní půjčky, zajištěné předmětnou směnkou.

Z výše uvedeného je zřejmé, že žalovaní vymezili směnečnou dohodu (zajištění dluhu ze smlouvy o půjčce), namítli však její nenaplnění vyjádřením pochybností o tom, zda byla smlouva o půjčce realizována, zda žalobce v souladu s touto smlouvou převedl částku půjčky na účet Ekonomických staveb s.r.o. - zhotovitele ze smlouvy o dílo. V souvislosti s tím se dovolali přehledu plateb hrazených z hypotečního úvěru za poskytnuté plnění předmětu díla podle smlouvy o dílo s tím, že takto bylo vyplaceno více než činila konečná cena díla po zohlednění méněprací.

Soud I. stupně námitky „neposkytnutí půjčky“ považoval za neopodstatněné. Z obsahu spisového materiálu v části smlouvy o půjčce lze ve shodě se soudem I. stupně, dovodit, že v této smlouvě, uzavřené mezi žalobcem a žalovanými dne 16.03.2010, se účastníci dohodli, že tato bude realizována tak, že půjčenou částku (Kč 250.000,-) nepředá žalobce (věřitel) žalovaným (dlužníkům) v hotovosti, ale tuto částku, účelově vázanou na financování části 6. zálohy dle čl. IV odst. 1 b) smlouvy o dílo č. 07/43 ze dne 10.12.2008, žalobce převede přímo ve prospěch zhotovitele tj. společnosti Ekonomické stavby s.r.o. Sjednaný způsob plnění nic nemění na právní povaze vztahu smlouvou založeného, vztahu ze smlouvy o půjčce dle § 657 obč. zák. K zajištění pohledávky věřitele ze smlouvy o půjčce si účastníci dohodli vystavení

směnky vlastní na celkovou částku Kč 366.762,- zahrnující kromě jistiny půjčky sjednaný smluvní úrok a smluvní pokutu.

Žalovaní namítli, že půjčka jim nebyla poskytnuta. Připustili sjednaný způsob realizace smlouvy o půjčce, ale současně, s poukazem na důkaz přehledem plateb hrazených z hypotečního úvěru, který byl vystaven Hypoteční bankou, a.s. Praha (pobočka Plzeň), namítli nesplnění závazku věřitele ze smlouvy o půjčce tvrzením, že veškeré platby zhotoviteli byly realizované z hypotečního úvěru.

Soud I. stupně při jednání konaném v nepřítomnosti žalovaných, provedl mj. k důkazu realizace smlouvy o půjčce, prohlášení společnosti Ekonomické stavby s.r.o. datované dne 25.05.2011 (po podání žaloby v dané právní věci). Tímto zhotovitel potvrdil, že žalovaní mu dne 16.03.2010 uhradili dle smlouvy o dílo část 6. zálohy v částce Kč 250.000,-, a to prostřednictvím půjčky poskytnuté od žalobce s tím, že finanční prostředky byly poukázány přímo ve prospěch společnosti.

Na základě shora uvedeného lze tudíž konstatovat, že žalovaní tvrdili (a prokazovali) úhradu ceny díla v jednotlivých etapách z hypotečního úvěru, zatímco žalobce tvrdil a prokazoval úhradu „části 6. zálohy“ z půjčky, kterou Ekonomickým stavbám s.r.o. poskytl, na základě smlouvy o půjčce uzavřené s žalovanými. Soud I. stupně aniž by se vypořádal s námitkovým tvrzením žalovaných a provedl jimi navrhovaný důkaz, vycházel ze zjištění učiněných z výše zmíněného prohlášení zhotovitele. Vyjdeme-li však z toho, že žalobce je jednatelem Ekonomických staveb s.r.o. (byť v daném sporu vystupuje jako soukromá osoba), pak pouhé prohlášení společnosti v níž je žalobce statutárním orgánem, vyhotovené pro účely daného řízení, bez současného provedení a vyhodnocení důkazu k námitkovému tvrzení označenému žalovanými (přehled plateb vyhotovený hypoteční bankou), nemůže obstát jako relevantní důkaz realizace smlouvy o půjčce. Ostatně u vědomí personálního propojení žalobce s Ekonomickými stavbami s.r.o., vyvolává zmíněné prohlášení Ekonomických staveb s.r.o. určité pochybnosti. K tomu lze dále poukázat na názor Ústavního soudu ČR vyjádřený v nálezu sp.zn. I. ÚS 563/11 ze dne 13.11.2012 v jehož smyslu, byť je formálně odlišena právní subjektivita právnické osoby a subjektivita žalobce (jednatele právnické osoby), by mělo být hodnoceno „dvoudomé“ vystupování žalobce při uzavírání smlouvy o dílo a smlouvy o půjčce a rovněž to, jak toto vystupování mohlo u žalovaných vyvolat pochybnosti o odlišnosti subjektů ve vzniklých právních vztazích, včetně toho zda tato pozice neumožňuje žalobci nežádoucí manipulaci s protistranou právního vztahu, tj. s žalovanými.

Za daného stavu věci nelze než dospět k závěru, že soud I. stupně nezjistil dostatečně rozhodné skutkové okolnosti z hlediska toho co účastníci tvrdili ke svým tvrzením po značovali důkazy.

Aniž by na tomto místě soud odvolací hodnotil obsah jednotlivých ujednání smlouvy o půjčce, rozhodující pro posouzení námitky žalovaných dovolávající se „fiktivnosti“ půjčky je, zda jimi v námitkách označený důkaz (přehled plateb poskytnutých hypoteční bankou) svědčí o tom, že jednotlivé etapy výstavby rodinného domu, konkrétně 6. etapa, byly hrazeny z hypotečního účtu. Bylo-li by zjištěno, že část zálohy ceny podle smlouvy o dílo, jež měla být žalobcem zaplacená za žalované na základě smlouvy o půjčce, byla ve skutečnosti hrazena hypoteční bankou (či jiným subjektem odlišným od žalobce), pak by uvedené prokazovalo důvodnost námitky žalovaných, že předmětná směnka zajišťuje splnění nedluhu. Jednoznačný závěr v uvedeném smyslu nemůže být učiněn bez doplnění navrhovaného dokazování.

Odvolací soud proto napadený rozsudek v souladu s § 219a odst. 2 o.s.ř. s přihlédnutím k § 213 odst. 4 o.s.ř. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení. Soud I. stupně v dalším řízení doplní dokazování tak, aby bylo možné vyhodnotit, zda smlouva o půjčce - kauza předmětné směnky - byla realizována a zda je tudíž důvodná námitka žalovaných, že se jednalo pouze o fiktivní půjčku, aniž by tato byla obsahem účetnictví vedeném Ekonomickými stavbami s.r.o.

O nákladech odvolacího řízení rozhodne soud I. stupně v rozhodnutí, kterým bude řízení u něho skončeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzená jinak. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně.

V Praze dne 6. března 2013

JUDr. Daniela M e n c l o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Lucie Jadrníčková